

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

An coloni ecclesiarum, & clericorum sint immunes à muneribus publicis.
Cap. VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

vendere, nec propterea illicite negotiationis pretextu vexari posse, ut refert *Barbosi d. par. 2. all. 13. num. 11.*

- 8 Item si Clericus in suo fundo habeat venam ferrariam, eamq. aliò exportet, ut inde ferrum conficiat, & vendat, ad gabellas non teneretur: & idem esset, si alios proventus ecclesiasticos, vel sui patrimonij deucheret, ut illos alibi venderet *Navar. d. c. 27. num. 128. Barbosi loco cit. d. nu. 11.* secus esset, si emeret solam venam & aliorum ministrorum manibus conficeret, ut *d. Navar. loco cit.*

In hoc autem stari debet iuramento ipsius Clerici, vel eius nunciij asserentis, merces esse proprias, & ad sui usum vehi iuxta *glos. cõmuniter receptam in d. clem. presenti ver. non negotiandi de censib. Nav. cons. 4. num. 4. de Immun. eccles. Vulp. in Prax. Iudic. for. eccles. cap. 17. nu. 19. Lexan. in Summ. qq. reg. to. 1. c. 11. numer. 25.* vbi dicit, quod possunt Gabellarij exigere huiusmodi iuramentum, etiam à Regularibus: in casu vero controuersia non est ad eundem iudex laicus, ut male sentit *Boss. d. tit. de Princip. num. 178.* sed ecclesiasticus, ut probatur ex *d. clem. presentis & dicit Roland. d. con. 71. num. 25. lib. 4. Bellett. loco cit. §. 6. num. 1.*

Limitatur 5. secundum nonnullos DD. quando non præcessit trina monitio: hoc enim casu clericus non tenetur ad gabellas, neque ad pedagium, quamuis negotientur, ita *Abb. cons. 6. in fin. p. 1. qui dicit, id probari in cap. fin.*

de Vit. & honest. Cleric. Franc. Marc. decis. 286. num. 3. par. 1. Dian. par. 1. tr. 2. ref. 47. & par. 3. tr. 1. ref. 44. sed contrarium videtur probari ex *d. cap. fin. ibi, cum factò priuilegium abijciant clericale, & idè in rebus, in quibus sit negotiatio, ipso factò absque alia monitione amitti priuilegium, tenet glos. in d. cap. fin. Feder. de Sen. cons. 207. n. 3. in fin. & alij communiter, & de communi usu, & praxi testatur *Rico. in Prax. for. eccles. par. 3. ref. 133.* vbi dicit, quod statim potest exigi gabella à Clericis, etiam si vnicum actum negotiationis exercent.*

S V M M A R I V M.

- 1 Coloni ecclesiarum, vel Clericorum non tenentur ad collectas, neque ad alia onera mixta.
- 2 Coloni, vel Conductores clericorum non possunt compelli ad hospitandum milites.
- 3 Quid si habeant etiam bona propria eorum nomine allibrata,
- 4 Coloni partiarij clericorum sunt immunes à collectis pro ea parte fructuum, quam ecclesia præstare tenentur, non tamen pro ea parte, que ad ipsos facta diuisione spectat.
- 5 An Conductor bonorum ecclesie sit immunis à collectis:
- 6 Quando gabellie censentur excessiue.
- 7 Principes seculares, qui plus ceteris grauant colonos ecclesiarum, vel Clericorum in censuram bullæ Genæ
- 8 An coloni partiarij mensa episcopalis

- palis; ac S.R.E. Cardinalium
sint excepti ab exactionibus lai-
corum.
- 9 Coloni Clericorum sunt exempti
ab oneribus personalibus, & à
muneribus sordidis.
- 10 An ab his etiam excusetur emphi-
teuta ecclesie, vel Principis, seu
fisci.
- 11 Princeps secularis avertens cle-
ricorum colonos à cultura an-
incidat in excommunicationem
bulle Cœna,
- 12 An Emphiteuta ecclesie possit col-
lectari pro re emphiteutica.
An lex retractus locum habeat in
emphiteusi ecclesie ibidem.

C A P. VII.

An Coloni ecclesiarum & cleri-
corum sint immunes à mu-
neribus publicis.

Dico 1. colonos huius-
modi non teneri ad col-
lectas, neque ad alia
onera mixta pro præ-
dijs ecclesiarum, & clericorum:
tum quia huiusmodi prædia sunt
exempta: tum etiam quia alias
læderetur saltem indirectè liber-
tas ecclesiastica, ita Bart. in repet.
l. placet in fin. C. de Sacros. eccles.
Caualean. decis. 44. num. 100. par. 1.
Bellett. tit. de exempt. Cleric. & cor.
bonor. à muner. publ. §. 7. num. 1. &
alij communiter. vnde nec vale-
ret contraria consuetudo l. hi pe-
nes ubi Bart. C. de Agric. & Censit.
lib. 11. Leo in Thes. for. eccles. par. 1.
cap. 14. numer. 33. & seq. Sperell.

decis. 42. num. 1. præsertim quia
cum hæc onera indicantur perso-
nis pro rebus, ad ea non coloni,
sed Domini tantum, ac possesso-
res rerum tenentur Bellett. loc. cit.
Decian. cons. 51. nu. 14. lib. 3. Surd.
cons. 301. num. 90. lib. 3. Mart. de
Jurisd. par. 4. cas. 13. nu. 23. Ex quo
fit, vt grauari non possint, quan-
do Princeps laicus mandat sub-
ditis, vt quilibet iuxta agrum,
quem colit, reficiat viam, agger-
em contra vim fluminis reparet,
aqueductum effodiat, vel quid si-
mile; quia cum huiusmodi onera
respiciant rem ipsam, eiusque
conseruationem, & consequen-
ter imponantur personis pro re-
bus, spectant ad Dominum fundi,
non autem ad colonos Nat. cons.
409. sub num. 7. vol. 2. Thes. dec. 106
sub num. 14. alias per indirectum
Princeps secularis grauaret cleri-
cos; quia si coloni eiusmodi im-
pensas subirent, possent à Domi-
no repetere, si finita locatione
Domino commodè afferunt Bart.
in l. impense ff. de Impens. in reb.
dot. fact. & in l. prædia §. ita lega-
tum ff. de fund. instr. Ludou. dec.
Perus. par. 1. decis. 24. num. 9. Me-
noch. de Arbitr. Iudic. 215. num. 4.
lib. 2. Rolan. cons. 28. num. 24. lib. 1.
vel possent se conseruare indem-
nes per retentionem Bald. in
l. cum duobus §. si in coeunda
num. 2. ff. pro soc.

2 Ex his etiam inferitur, quod si
in agris, & domibus Clericorum
degant, non possunt compelli ad
hospitandum milites, Satellites
&c. quia id fieri nequit, nisi in-
consequentiam grauentur Cleri-
ci,

ci, eorumque bona, in quibus hospitalitas fieret. *Bald. in l. 1. numer. 2. C. de Episc. & Cler. Mart. de Iuris. par. 4. cas. 86. num. 4. Bellett. loc. cit. Gar. de Grass. eff. 3. nu. 126. Sperell. dec. 42. num. 15.* Unde Sacri Congregatio Episc. & regul. sub die 9. Iunij 1617. prohibuit magistratibus secularibus, ne in domibus ecclesiasticarum personarum, etiam laicis locatas, milites hospitandi causa introducere presument, ut refert *Dian. par. 4. tr. 1. ref. 32.*

3. Limita, si ultra bona ecclesiastica, que colunt, habeant etiam bona propria eorum nomine allibrata; quia tunc ratione dictorum bonorum non excusantur a solutione onerum. *Bart. in d. l. hi penes in princ. Bellett. d. 9. num. 3. Nat. d. cons. 409. ante nu. 5.*

4. Dico 2. colonos partiaros clericorum esse etiam immanes pro ea parte fructuum, quam ecclesie prestare tenentur; quia huiusmodi fructus non sunt ipsius coloni, sed ecclesie, vel clericorum. *Feder. de Sen. conf. 11. l. nu. 10. Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. cas. 562. nu. 35. & alij communiter;* non tamen immunes sunt pro ea parte fructuum, que facta divisione ad ipsos colonos spectat; quia de ea indicatur uti de re prophana, cum amplius non sit ecclesie. *Boss. in tit. de Princip. num. 121. & 174. Nau. in man. cap. 27. num. 128. Nat. d. cons. 409. num. 6. & seq. Ric. in Collect. dec. 165. par. 1. Feder. de Sen. d. conf. 111. num. 10. Gemin. in cap. quamquam num. 11. de Censib. in 6. Surd. conf. 301. num. 29. lib. 3.*

Roland. conf. 61. nu. 15. vol. 4. Thes. dec. 116. nu. 10. Riminald. Sen. conf. 740. numer. 12. vol. 4. & alij apud Dian. par. 3. tr. 1. ref. 19. & hanc esse magis receptam sententiam dicit Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. cas. 562. num. 37. quemadmodum conductor, cui pro certa pecunia locati sunt fructus bonorum ecclesie, vel clericorum, eadem ratione tenetur ad collectas, seu gabellas pro fructibus recollectis. *Boss. loco cit. Guid. Pap. dec. 208. & alij apud Cavalcan. decis. 44. n. 97.* quod procedit etiam in conductore bonorum mensae Episcopalis etiam ad longum tempus, ut dicit *Sperell. d. dec. 42. nu. 21.* nisi collecta, & gabella essent ita excessiva, ut magna cum difficultate Ecclesie, seu Clerici inveniuntur colonos, seu conductores. *cap. vlt. de Immun. eccles. in 6. Feder. de Sen. & Gemin. locis cit. Sylvan. conf. 9. num. 7. Thesaur. decis. 116. num. 9. Vulp. in Prac. iudic. cap. 17. nu. 18.* quod remittitur arbitrio Iudicis ecclesiastici. *cap. si Index de sent. excom. in 6. Menoch. loco cit. n. 35. Purpur. conf. 594. nu. 10. in fin. lib. 2.* censentur autem gabellae, seu collectae excessivae, quando coloni clericorum ultra modum, & plusquam coloni laicorum gravantur ita, ut cogentur Clerici locare minus, quam alij seculares. *Cavalcan. d. decis. 44. num. 98. Feder. de Sen. d. conf. 111. n. 10. Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. cas. 572. num. 47. & tunc gabella solvenda non erit, cum in fraudem id factum censetur, idem Menoch. conf. 136. num. 25. to. 2. Bellett. loco cit.*

- 7 *cit. 6. 7. num. 5. Part. conf. 184. no. 9.* imo Principes seculares, qui plus ceteris grauant colonos ecclesiarum, vel Clericorum incidunt in censuram bullæ Cæne tamquam indirecte ledentes libertatem ecclesiasticam *Ugol. super. d. Bull. c. 18. ad ver. directe, vel indirecte par. 2. Quarant. in ver. vectigal. versitem huius Bullæ.*
- 8 Colonos verò partiaros mense episcopalis, ac S. R. E. Cardinaliū durante colonia esse exēptos ab exactiōibus laicorū resoluit Sac. Congreg. apud *Sperell. d. decis. 42. numero 21. & 22.*
- 9 Dico 3. quod coloni clericorū sunt exempti ab oneribus personalibus; & ideo non tenentur ad operandum cum bobus, & plaustris pro arcis fortificatione, arginumque, ac pontium reparatione, salisque vectatione *Riminald. sen. conf. 740. num. 12. vol. 4. Sylvan. conf. 9. per tot. Surd. conf. 301. num. 79. vol. 3. Decian. conf. 51. nu. 42. lib. 3. Lotter. de Re Benefic. tom. 1. lib. 1. quest. 31. num. 46. & seq. nec tenentur mittere equum, currum, vel quid simile *Surd. d. conf. 301. num. 90. vol. 3. quicquid ait. in Thesaur. dec. 116. nu. 5. Nat. conf. 409. num. 8. tam. 2. & alij. Itē**
- 10 a muneribus fordidis, de quibus in *l. maximarū. C. de excusat. mun. lib. 10. exempti sunt per l. 2. C. de Episc. & cler. a quibus etiam excusatur emphiteuta ecclesiæ *Mench. de Arbitr. l. 2. cas. 562. num. 32. & 33. quemadmodum ea non tenetur subire emphiteuta fisci, & principis *l. fin. C. de d. it. de excusat. mun. & hæc opi-***

nio mihi valde probabili videatur, tum quia magis fauor religioni sunt persone *ff. de Relig. & sumpt. syn. tum quia a muneribus personalibus facilius quis excusatur *l. placet. ver. munerum C. de suor. eccles. tum etiam quia tam ipsi coloni, quam boues, & equi sunt instrumenta fundi *l. instrumenta ff. de fund. instr. & ideo in his grauari non possunt coloni, quin per indirectum grauentur & clerici, cum eo casu non sine magno clericorum incommodo a cultura rerum ecclesiasticarum distraherentur; Vnde multi Doctores tenent, Principem secularem audentem clericorum colonos a cultura tempore presertim, quod prædia, & fruges opera indigent, & cultura, indirecte ledere libertatem ecclesiasticam impediendo Clericos, ne vtantur re sua, & incidere in excommunicationem, bullæ cæne Domini, ita *Surd. conf. 301. num. 84. to. 3. Leo in Thes. for. eccles. par. 1. cap. 14. num. 33. Quarant. in ver. vectigal. versitem huius bullæ *Cauaban. d. dec. 44. n. 100. par. 1. Sylvan. conf. 9. num. 12. Burfat. conf. 42. num. 20. vol. 1. Menoch. conf. 136. num. 15. lib. 2. Paris. conf. 26. num. 10. & seq. vol. 1. Lotter. de Re Benefic. tom. 1. lib. 1. q. 31. numero 48.*****

12 Dico 4. quod emphiteuta ecclesiæ potest coactari pro re emphiteutica, deducto onere; quia res iudicatur propria illius, penes quem reperitur: dominiū enim vtile emphiteuta est quid separatum a dominio directo ipsius Clerici, & ecclesiæ; & ideo

de

de laici tantum, non ecclesie præiudicio tractatur *Surd. conf. 338. num. 14. lib. 3. Purpurat. conf. 332. num. 4. vol. 1. & conf. 594. num. 1. & seq. vol. 2. Bald. conf. 31. num. 2. vol. 1. Bellet. loco cit. §. 8. num. 5. Alex. conf. 101. num. 11. lib. 1. & banc. esse communem dicit Valasc. in tr. de iur. emphit. q. 17. num. 11. & seq. & veriore, ac magis receptam dicit Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. cas. 562. num. 31. Thesaur. dec. 116. num. 8. & ibi Add. vers. ceterum dixi, deducto onere, quia in catastro, & æstimo bonorum emphiteoticorum debet haberi ratio pensionis, quæ præstatur Domino directi, vt tanto minus ipse emphiteuta soluat pro æstimo, vt d. Menoch. d. cas. 562. n. 29. Bellet. vt sup. nu. 5.*

Ex quo infertur, quod licet ad præscribendam rem cuiuslibet ecclesie requiratur spatium 40. annorum *cap. de quarta ex. de Præscript. & aduersus Romanam centum Auth. vt ecclesia Rom. & c. tamē contra earundē ecclesiarum Vassallos, vel emphiteutas ad præscriptionem vtiles eorum dominij sufficit tempus commune, quod aduersus quoslibet priuatos sufficeret Alex. conf. 169. num. 3. vers. sed præmissi non obstantibus vol. 2. & alij apud Valasc. d. q. 17. nu. 13. vbi etiam addit, quod lex retractus habet locum etiam in emphiteusi ecclesie, & ita etiam tenet Tiraq. de Retract. lignag. §. 1. glos. 3. nu. 3. & latius glos. 13. num. 8. Alex. conf. 27. num. 5. lib. 6.*

Contrariam tamen sententiam tenent alij graues Doctores per l.

priuata *C. de excusat. mun. lib. 10.* vbi prædia emphiteotica Principis, seu fisci ab extraordinarijs præstationibus eximuntur; & ideo putant, hæc etiam immunitate gaudere emphiteutam ecclesie, cum fiscus, & ecclesia à pariprocedant, ita Bart. in d. l. priuata n. 2. Cassan. in cōment. ad Consuet. Burgun. rub. 4. §. 6. in textu, ibi, & ferat medietatem onerum num. 6. vers. et intellige prædicta Syman. conf. 9. n. 9. vers. his tamen minimè obstantibus, & num. 17. & 18. Ruin. conf. 111. num. 10. lib. 5. Leo in Thesaur. for. eccles. par. 4. cap. 1. num. 90. & communem dicit Cenall. in specul. opinion. commun. con. commun. q. 726. & alij apud Bellet. d. §. 8. numero 5.

S V M M A R I V M.

1. Emptores fructuum ecclesie regulariter non gaudent immunitate à gabellis:
2. Emptores fisci ad vectigalia, & gabellas tenentur:
3. Declaratur supradicta cōclusio.

C A P. VIII.

An, & quando ementes ab Ecclesia, seu clericis sint immunes à gabellis.

Vanius ecclesia, & Clerici sint, pro fructibus perceptis ex proprijs bonis, immunes à gabellis, veteri-